

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE ekonomia społeczna W WYMIARZE LOKALNYM

Ekonomia społeczna w praktyce to działalność podmiotów ekonomii społecznej (PES). Niniejsza mapa jest próbą pokazania ich różnorodności funkcji i form prawnych. Poniżej przedstawiamy podział kompetencji PES, stanowiących swoisty dowód na istnienie ekonomii społecznej. Trzeba jednak podkreślić, że ze względu na ciągle jeszcze małą skalę rozwoju ekonomii społecznej w Polsce, wiele z opisanych tu obszarów dopiero czeka na rozwinięcie, a wybrane przez nas przykłady PES nie wyczerpują kondycji ekonomii społecznej w regionie.

Funkcje podmiotów ekonomii społecznej:

A INTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA

Celem jest tu podniesienie szans na rynku pracy albo faktyczne zatrudnianie osób w jakiś sposób wykluczonych. Przykładem tego typu działania może być fundacja wspierająca osoby z autyzmem. Tworząc dla swoich podopiecznych miejsca pracy przyczynia się do integracji społecznej tych osób i pomaga im uczestniczyć w życiu społeczeństwa. Innym przykładem integracji społeczno-zawodowej jest działalność zakładów aktywności zawodowej czy centrów integracji społecznej.

B DOSTARCZANIE USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Usługi publiczne świadczone przez przedsiębiorstwa społeczne mogą mieć bardzo różny charakter, ale przynajmniej dwie ich grupy (usługi społeczne oraz usługi techniczne) są szczególnie ważne dla przedsiębiorczości społecznej:

- Usługi społeczne – należą do nich np.: usługi edukacyjne, takie jak prowadzenie przedszkola czy szkoły, ale także różne formy kształcenia ustawicznego oraz edukacji nieformalnej. Przedsiębiorstwa społeczne mają też duży potencjał do działań w obszarze usług socjalnych – są to zarówno te usługi, które nie stanowią konkurencji dla rynku (np. schroniska dla bezdomnych), ale i te, w których konkurencja taka się pojawia (zarówno w zabieganiu o środki publiczne jak i środki samych konsumentów), np. usługi opiekuńcze świadczone w domu oraz prowadzenie różnego rodzaju instytucji opiekuńczych. Pokrewne temu są działania w szeroko rozumianym obszarze służby zdrowia. Mowa tu przede wszystkim o personelu pomocniczym, który byłby w stanie odciążać wykwalifikowany personel medyczny.
- Usługi techniczne mogą dotyczyć np. utrzymywania zieleni miejskiej i innych prac porządkowych związanych z mieniem publicznym. Pokrewne temu są usługi związane ze zbieraniem odpadów, ich segregacją i utylizacją.

C USŁUGI O CHARAKTERZE WZAJEMNYM

Są to przedsięwzięcia działające w obszarze rynku i konkurencyjne właśnie ze względu na swój wzajemnościowy charakter, gdzie zysk z działalności przeznaczany jest na obniżenie kosztów transakcyjnych. Dzięki temu może z nich korzystać więcej osób. Przykładem są ubezpieczenia wzajemne (towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych), usługi zdrowotno-opiekuńcze, spółdzielnie telefoniczne itp. Są to też alternatywne mechanizmy wymiany, np. tzw. banki czasu (czyli wzajemne dzielenie się kompetencjami i usługami w ramach grupy osób zrzeszonych w banku) albo systemy barterowe.

D USŁUGI NA OTWARTYM RYNKU

Wśród tego rodzaju usług w szczególności wymienić trzeba: usługi budowlano-remontowe, turystyczne, hotelarskie, gastronomiczne (np. catering), informatyczne, a także usługi w zakresie sprzątania czy ochrony mienia oraz różne formy telepracy. Są to zarówno usługi adresowane do otwartego rynku (jak np. tradycyjne spółdzielnie), ale także działania przedsiębiorstw (w szczególności spółdzielni socjalnych), które w ramach świadczonych usług dają jednocześnie pracę „trudnozatrudnialnym” grupom osób.

E ROZWÓJ WSPÓLNOT LOKALNYCH

Ilustracją tego typu kompetencji są wszelkie działania w wymiarze lokalnym, które za cel wyznaczają sobie poprawę warunków życia, np. walka z biedą, zmniejszenie bezrobocia, często poprzez wykorzystanie/wzmocnienie lokalnego potencjału.

F DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA I PRODUKCYJNA

Może dotyczyć zarówno dóbr wytwarzanych przez same przedsiębiorstwa społeczne, jak i pośrednictwa w sprzedaży dóbr wytworzonych przez innych, (np. towarów w ramach tzw. sprawiedliwego handlu) lub też towarów uzyskanych z różnego rodzaju darowizn krajowych lub zagranicznych, z których dochód przeznaczany jest na cele społeczne. Przedsiębiorstwa społeczne mogą też podejmować działalność produkcyjną. Teoretycznie może to dotyczyć każdej dziedziny (patrz: działania tradycyjnych spółdzielni produkcyjnych, rzemieślniczych, rolniczych itd.), ale szczególne miejsce zajmują tu przedsiębiorstwa zatrudniające osoby mające kłopoty z samodzielnym odnalezieniem się na rynku pracy. W tym przypadku chodzi szczególnie o te rodzaje produkcji „pracochonnej” i niekoniecznie technologicznie zaawansowanej, np. produkcja mebli, szycie i naprawa odzieży, produkcja różnych form rękodzieła (w szczególności artystycznego). Szczególną grupę stanowi także produkcja żywności – zwłaszcza żywności specyficznej, a zatem albo produktów regionalnych albo produkcji żywności ekologicznej, organicznej.

Ponieważ **pojęcie ekonomii społecznej** jest bardzo szerokie, warto opisać ją poprzez instytucje stanowiące „rdzeń” tego środowiska – tzw. **przedsiębiorstwa społeczne**. Najbardziej popularną i często stosowaną definicją jest ta, sformułowana przez pracowników europejskiej sieci badawczej EMES (*European Research Network*). Według niej za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o celach głównie społecznych, której zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę, a nie zwiększanie dochodu udziałowców czy też właścicieli. EMES określa kryteria społeczne i ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną.

KRYTERIA EKONOMICZNE:

- prowadzenie działalności w sposób względnie ciągły, regularny w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- istnienie choćby niewielkiego płatnego personelu.

KRYTERIA SPOŁECZNE:

- wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy;
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwość wspólnotowy charakter działania;
- ograniczona dystrybucja zysków.

Ten zestaw kryteriów jest definicją idealnego przedsiębiorstwa społecznego. Od przedsięwzięć zaliczanych do tego sektora nie wymaga się zatem spełnienia wszystkich kryteriów, lecz większości z nich. Poniżej przedstawiamy definicje form prawnych podmiotów ekonomii społecznej, w ramach których funkcjonują przedsiębiorstwa społeczne.

ORGANIZACJA POZARZĄDOWA

Nie jest jednostką sektora finansów publicznych (w rozumieniu przepisów o finansach publicznych) i nie działa w celu osiągnięcia zysku. To osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, utworzona na podstawie ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia. Organizacje pozarządowe mogą prowadzić działalność ekonomiczną m.in. w formie działalności gospodarczej, w formie działalności odpłatnej pożytku publicznego, zakładając spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnię socjalną, prowadząc zakład aktywności zawodowej, centrum integracji społecznej.

Fundacje i stowarzyszenia mogą prowadzić wyodrębnioną działalność gospodarczą. Może być to działalność handlowa, usługowa czy też produkcyjna. Prowadzenie działalności gospodarczej przez te podmioty powinno służyć przede wszystkim realizacji ich celów statutowych. Podobnie zysk z działalności gospodarczej powinien służyć działalności statutowej i nie może być dzielony między pracowników, członków czy też fundatorów. Fundacje i stowarzyszenia mogą także prowadzić quasi działalność ekonomiczną w formie działalności odpłatnej pożytku publicznego. W tym przypadku organizacja pozarządowa pobiera za swoją działalność w sferze zadań publicznych wynagrodzenie, którego wysokość nie może przewyższać kosztów prowadzenia tej działalności, czyli nie może przynosić zysków. Działalnością odpłatną jest także sprzedaż towarów bądź usług wytwarzanych lub świadczonych przez osoby korzystające z działalności organizacji, w tym w zakresie rehabilitacji oraz przystosowania do pracy zawodowej osób niepełnosprawnych.

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (S.P. Z O.O.)

Jest to spółka kapitałowa. Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych można założyć spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółkę akcyjną, nie tylko w celach zarobkowych, ale także w celach niezarobkowych. Spółki mogą być zakładane przez osoby fizyczne oraz osoby prawne, np. przez fundacje, stowarzyszenia. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie działają w celu osiągnięcia zysku, całość dochodu przeznaczają na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich członków, udziałowców, akcjonariuszy, czy też pracowników, mogą prowadzić działalność pożytku publicznego oraz ubiegać się o przyznanie statusu organizacji pożytku publicznego.

ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ (ZAZ)

Podmiot, w którym co najmniej 70% zatrudnionych to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub wskazane grupy osób ze stopniem umiarkowanym. Zakład aktywności zapewnia zatrudnionym osobom niepełnosprawnym specjalistyczną opiekę medyczną oraz usługi rehabilitacyjne. Obok aktywizacji zawodowej jego celem jest przygotowanie do życia w otwartym środowisku. ZAZ-y mogą być tworzone przez organizacje pozarządowe, samorządy gminne i powiatowe, nie są samodzielnymi formami prawnymi, a jedynie organizacyjnie i finansowo wydzielonymi jednostkami, które uzyskują status zakładu aktywności zawodowej.

CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (CIS)

Instytucja realizująca integrację społeczną i zawodową osób wykluczonych społecznie, które znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym. Uczestnikami zajęć w CIS mogą być: osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu lub narkotyków, osoby chore psychicznie, długotrwale bezrobotne, opuszczające zakłady karne, uchodźcy, osoby niepełnosprawne. CIS-y mogą być tworzone przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz organizacje pozarządowe.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH (TUW)

Towarzystwo ubezpieczeniowe, ubezpieczające swoich członków na zasadzie wzajemności. TUW zyski z działalności przeznacza na obniżenie kosztów ubezpieczenia swoich członków w zamian za składki pokrywające jedynie wypłacone świadczenia oraz koszty działalności. Zawiązana w ramach TUW grupa ubezpieczających połączona jest wspólnotą interesów jej członków.

SPÓŁDZIELNIA PRACY

Przedsiębiorstwo prowadzące działalność w oparciu o osobistą pracę członków. Praca członków spółdzielni jest niezbędna dla realizacji celu gospodarczego każdej spółdzielni pracy, dlatego też spółdzielnia i wszyscy jej członkowie mają obowiązek nawiązywania stosunku pracy, i pozostawania w nim.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA

Szczególny rodzaj spółdzielni pracy. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej jej członków, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Podmiot ten może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych. Spółdzielnię socjalną mogą założyć: osoby bezrobotne, bezdomne, uzależnione od alkoholu, narkotyków, chore psychicznie, zwalniane z zakładów karnych, uchodźcy. Założycielami spółdzielni socjalnej mogą być także organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego.

SPÓŁDZIELNIA INWALIDÓW

Szczególny rodzaj spółdzielni pracy, której przedmiotem działalności jest zawodowa i społeczna rehabilitacja inwalidów przez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie.

**WIĘCEJ INFORMACJI NA TEMAT KONDYCJI EKONOMII
SPOŁECZNEJ ZNAJDZIECIE PAŃSTWO NA PORTALU:**

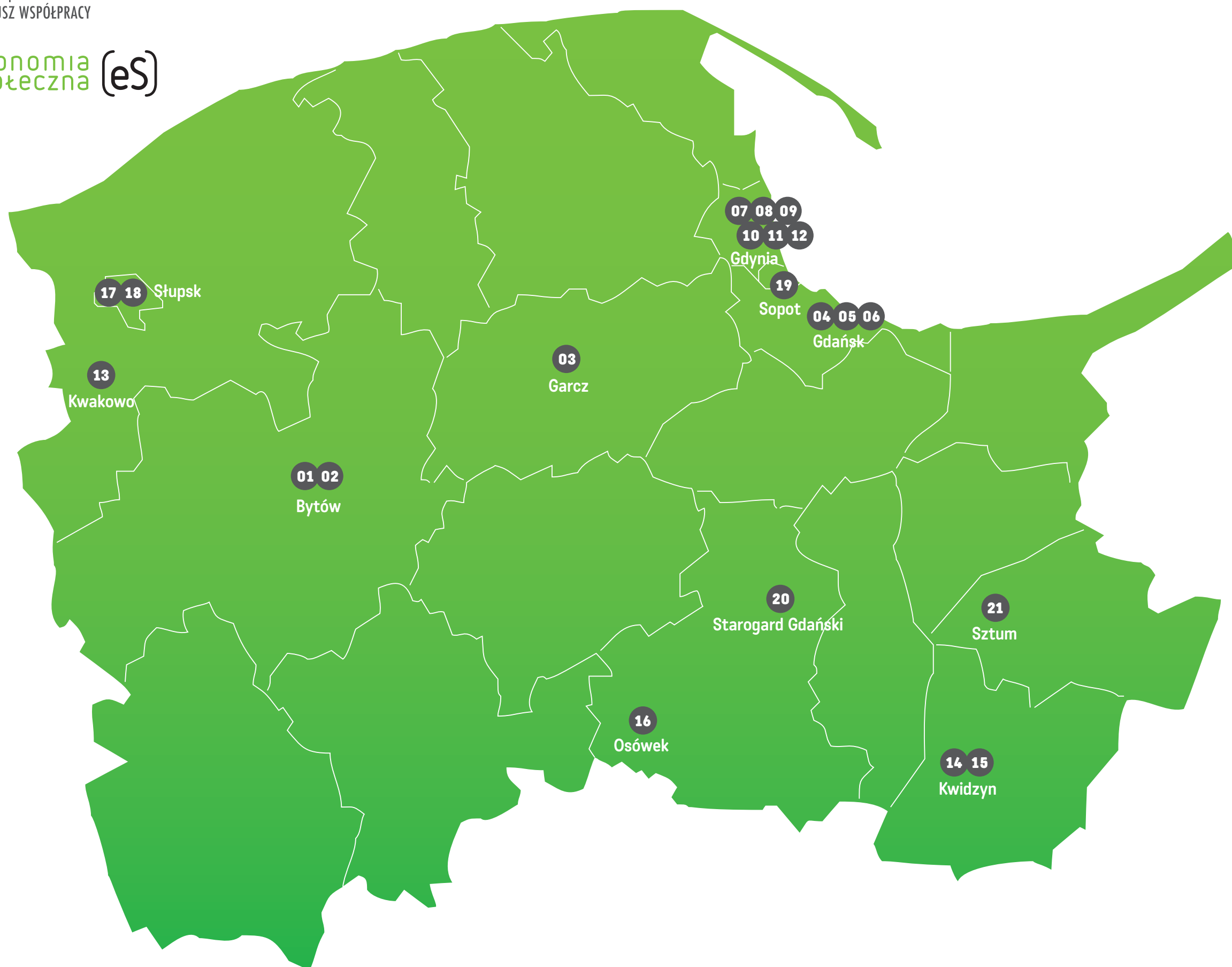
WWW.EKONOMIASPOLECZNA.PL

ekonomia społeczna W WYMIARZE LOKALNYM

na podstawie danych zebranych przez Fundację FUNDUSZ WSPÓŁPRACY

ekonomia społeczna (eS)

Funkcje podmiotów ekonomii społecznej:

- A** INTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA
- B** DOSTARCZANIE USŁUG UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ
- C** USŁUGI O CHARAKTERZE WZAJEMNYM
- D** USŁUGI NA OTWARTYM RYNKU
- E** ROZWÓJ WSPÓLNOT LOKALNYCH
- F** DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA I PRODUKCYJNA

BYTÓW

01 Centrum Integracji Społecznej w Bytowie przy Urzędzie Miasta i Gminy Bytów
ul. Miła 26
77-100 Bytów
T: 59 822 26 16
F: 59 822 26 16
e-mail: cisbytow@o2.pl
www.cisbytow.pl
rodzaj podmiotu: centrum integracji społecznej
oferta: szkolenia i konferencje
A

02 Spółdzielnia Inwalidów METAL

ul. Wybliskiego 5
77-100 Bytów
T: 59 822 20 62
F: 59 822 27 49
e-mail: simetal@simetal.pl
www.simetal.pl
rodzaj podmiotu: spółdzielnia inwalidów
oferta: dom, budowa, remonty (wyroby metalowe)
A F

GARCZ

03 Centrum Integracji Społecznej w Garczu przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chmielnie

ul. Kartuska 25
Garcz
83-333 Chmielno
T: 58 684 64 48
F: 58 684 64 48
e-mail: cis-garcz@o2.pl
www.cis-garcz.internetdsl.pl
rodzaj podmiotu: centrum integracji społecznej
oferta: szkolenia i konferencje
A

GDAŃSK

04 Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Biuro Regionalne w Gdańsku

al. Gen. Hallera 132
80-416 Gdańsk
T/F: 58 344 72 79
e-mail: biurozo@tuw.pl
www.tuw.pl
rodzaj podmiotu: towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych
oferta: finanse i ubezpieczenia (ubezpieczenia)
C

05 Centrum Integracji Społecznej przy Towarzystwie Pomocy im. św. Brata Alberta

ul. Floriańska 3
80-690 Gdańsk
T: 58 522 07 52
F: 58 343 12 77
e-mail: cis@ab.org.pl
www.bezdomnosc.org.pl
rodzaj podmiotu: centrum integracji społecznej
oferta: szkolenia i konferencje
A

06 Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych

ul. Grunwaldzka 5
80-236 Gdańsk
T: 58 344 40 39
F: 58 340 12 13
e-mail: rci@rci.org.pl
www.rci.org.pl
rodzaj podmiotu: stowarzyszenie
oferta: szkolenia i konferencje, usługi eksperckie (ROPS)
A D

GDYNIA

07 „GDYNIANKA” Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna

ul. Gniewska 13
81-047 Gdynia
T: 58 667 72 33
F: 58 667 72 33
e-mail: wss.gdynianka@poczta.internetdsl.pl
www.wssgdynianka.boa.pl
rodzaj podmiotu: spółdzielnia socjalna
oferta: dom, budowa, remonty (prace remontowe), usługi porządkowe i recykling
A B D

08 Spółdzielnia Pracy Wyróbów Skórzanych im. Jana Kilińskiego

ul. Hutnicza 47
81-061 Gdynia
T: 58 623 73 40
F: 58 623 60 78
e-mail: spws@spwskilinski.gdynia.pl
www.spwskilinski.gdynia.pl
rodzaj podmiotu: spółdzielnia pracy
oferta: odzież i tekstylia (obuwie militarne i wojskowe)
A D

09 Spółdzielnia Socjalna „50+”

ul. Leopolda Staffa 138/6
81-597 Gdynia
T: 58 629 49 08
e-mail: gskorupka@hotmail.com
rodzaj podmiotu: spółdzielnia socjalna
oferta: usługi opiekuńcze
A B D

10 Gdyniskie Stowarzyszenie Integryjne „PROMYK”

ul. Maciejewicza 11
81-189 Gdynia
T: 58 782 76 09, 662 656 675, 518 378 129
F: 58 782 76 10
e-mail: adaptacyjny@poczta.onet.pl
www.promykgdynia.pl
rodzaj podmiotu: stowarzyszenie
oferta: szkolenia i konferencje (szkolenia z zakresu ekonomii społecznej), gastronomia i produkcja żywności (catering)
A D

11 Gdynińska Spółdzielnia Socjalna „Promyk”

ul. Morska 97
81-225 Gdynia
T: 58 713 68 32
rodzaj podmiotu: spółdzielnia socjalna
oferta: gastronomia i produkcja żywności (bar mleczny)
A D

12 „BOCHEN” Piekarsko-Ciastkarska Spółdzielnia Pracy

ul. Stryjska 13
81-506 Gdynia
T: 58 622 41 58
F: 58 623 17 22
e-mail: bochen@bochen.pl
www.bochen.pl
rodzaj podmiotu: spółdzielnia pracy
oferta: gastronomia i produkcja żywności (wyroby piekarnicze)
A F

KWAKOWO

13 „POWIATOWA” Spółdzielnia Socjalna

ul. Słupska 16/3
76-251 Kwakowo
T: 59 720 50 83, 721 605 792
e-mail: urszulacudzilo@wp.pl
www.spoldzielniakwakowo.pl
rodzaj podmiotu: spółdzielnia socjalna
oferta: dzieci i młodzież (prowadzenie świetlicy dla dzieci i młodzieży), szkolenia i konferencje
A D

KWIDZYN

14 Kwidzińska Spółdzielnia Socjalna EDCOM

ul. Owcza 7
82-500 Kwidzyn
T: 55 261 83 00
e-mail: edcom@neostrada.pl
rodzaj podmiotu: spółdzielnia socjalna
oferta: usługi porządkowe i recykling
A B D

15 Spółdzielnia Pracy Usług Motoryzacyjnych

ul. Krótka 2
82-500 Kwidzyn
T: 55 279 26 01
e-mail: spum@kwidzyn.biz
www.spum.kwidzyn.biz
rodzaj podmiotu: spółdzielnia pracy
oferta: transport i motoryzacja (usługi motoryzacyjne)
A B D

OSÓWEK

16 Centrum Integracji Społecznej w Osówku przy Stowarzyszeniu „Morena” w Gdańsku

Osówek 47
83-242 Osieczna
T/F: 58 582 22 89
e-mail: cis@morena.org.pl
www.cis.morena.org.pl
rodzaj podmiotu: centrum integracji społecznej
oferta: szkolenia i konferencje
A

SŁUPSK

17 Centrum Inicjatyw Obywatelskich

ul. Filmowa 2
76-200 Słupsk
T/F: 59 840 29 20
e-mail: cio@cio.slupsk.pl
www.cio.slupsk.pl
rodzaj podmiotu: stowarzyszenie
oferta: szkolenia i konferencje
A D

18 Słupskie Stowarzyszenie Innowacji Gospodarczych i Przedsiębiorczości

ul. Tuwima 22A
76-200 Słupsk
T: 59 846 91 20
F: 59 846 91 20
e-mail: biuro@inkubator.slupsk.pl
www.inkubator.slupsk.pl
rodzaj podmiotu: stowarzyszenie
oferta: finanse i ubezpieczenia (fundusz pożyczkowy), szkolenia i konferencje
A D

SOPOT

19 Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych SKOK

ul. Władysława IV 22
81-743 Sopot
T: 58 550 97 39
F: 58 550 97 31
e-mail: tuw@tuwskok.com.pl
www.skokubezpieczenia.pl
rodzaj podmiotu: towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych
oferta: finanse i ubezpieczenia (ubezpieczenia)
C

STAROGARD GDAŃSKI

20 Spółdzielnia Inwalidów „POMORZANKA”

ul. Zielona 24
83-200 Starogard Gdański
T: 58 56250 71
F: 58 562 50 75
e-mail: sekretariat@pomorzanka.com
www.pomorzanka.com
rodzaj podmiotu: spółdzielnia inwalidów
oferta: odzież i tekstylia (bielizna pościelowa)
A F

SZTUM

21 Zakład Aktywności Zawodowej przy Starostwie Powiatowym w Sztumie

ul. Żeromskiego 8
82-400 Sztum
T/F: 55 840 35 65
e-mail: zaszstum@interia.pl
www.zaszstum.pl
rodzaj podmiotu: zakład aktywności zawodowej
oferta: usługi rękodzielnicze (usługi stolarsko-wikliniarskie), reklama i poligrafia (usługi introligatorskie), odzież i tekstylia (usługi szwalniczo-tkackie)
A D